

MUSIKTERAPEUTISK PSYKODYNAMISK ORIENTERET GRUPPELEDELSE *(Therapeutic, Psychodynamic Group Music Leading)* **5 ECTS**

SEMESTER: 7. Semester

STUDIEORDNING FOR KANDIDATUDDANNELSEN I MUSIKTERAPI, 2024

<https://studieordninger.aau.dk/2025/53/5861>

§18: UDDANNELSENSOVERSIGT

Musikterapeutisk psykodynamisk orienteret gruppeledelse –

<https://moduler.aau.dk/course/2025-2026/KAMTP20244?lang=da-DK>

UNDERVISER(E): Bolette Daniels Beck (kursusansvarlig), Hanne Mette Ridder

VEJLEDENDE OMFANG

3 timers introduktion til modulet.

Herefter 3 timer x antal studerende.

Pr. kursusgang er der max 45 minutters præsupervision før den pågældende gruppeledelse og mulighed for at bede om max 30 minutters postsupervision efter den pågældende gruppeledelse.

MODULETS INDHOLD OG OPBYGNING

Hver deltager skal lede en gruppe af 5 medstuderende (ved små hold min. 3) i 1½ time. Gruppeledelsen efterfølges af fælles refleksion og feedback over udførelsen. Der gives 45 minutters præsupervision på udformning af tema og program for gruppeledelsen, og der er mulighed for op til 30 minutters postsupervision med underviseren.

Modulet starter med en introduktion til faget og de enkelte elementer i gruppeledelsen, inklusiv en gennemgang af væsentlige begreber fra psykodynamisk teori vedrørende gruppeterapi. Introduktionskurset indeholder træning i verbale interventioner gennem rollespil og eksempler fra praksis. Der udarbejdes en plan for kurset med fordeling af roller som gruppeleder, deltager og observatør.

Gruppeledelsen skal primært baseres på psykodynamiske principper, men andre terapiteoretiske principper eller metoder kan integreres heri. Gruppelederens egen indflydelse på sessionen, såvel som gruppemedlemmernes indbyrdes indflydelse, skal inddrages i forståelsen af og refleksioner over de udførte gruppeopgaver – uanset tema, teoretisk tilgang og anvendte spilleregler.

Modulet træner gruppelederen i at udvælge, udføre, styre og reflektere over relevante musikalske spilleregler og verbale interventioner i forhold til gruppeopgaverne. De anvendte interventioner kan guide deltagerne mod erindringer (regression), her-og-nu-oplevelser eller håb og ønsker for fremtiden (progression). Tema, spilleregler og refleksioner skal afspejle hvilken tid (fortid, nutid, fremtid) der fokuseres på. Dog skal processen forankres i den aktuelle kontekst og relation.

Modulet træner gruppelederen til at forholde sig fleksibelt i forhold til hvordan indholdet i gruppeopgaverne udspringer sig i gruppen, og til at være indstillet på komplekse og uforudsigelige processer i gruppen. Det er vigtigt, at gruppelederen tilstræber at følge processen og understøtte de muligheder, processen viser for det enkelte gruppemedlem og for gruppen som helhed.

Deltagerne i gruppeledelsen trænes i skift mellem at være i klientrollen og i observatør/feedback-rollen. I klientrollen arbejder de med autentisk materiale og i feedback-rollen træder de ud af klientrollen, og giver feedback til en kommende kollega på baggrund af oplevede erfaringer i klientrollen.

Observatørerne får tildelt et fokus for observationen og trænes i at nedskrive og samle de vigtigste begivenheder indenfor det tildelte fokus. Eksempler kan være gruppelederens kropssprog, verbale interventioner, musikalske eller kunstneriske interventioner, instruktioner etc.

Underviseren samler op på feedback og observatørbeskrivelser og giver en samlende evaluering til gruppelederen samt opsummerer stærke sider og udviklingspunkter med forslag til træningsmuligheder, der kan hjælpe den studerende videre. Denne del kan indeholde her-og-nu-rollespil i forhold til at afprøve en bestemt instruktionsform eller en verbal interventionsform fra et nyt perspektiv (oplæg fra underviser).

Hele processen træner den studerende til selvstændigt at kunne igangsætte og gennemføre fagligt relevante musikterapeutiske gruppeforløb samt påtage sig et professionelt ansvar for processen, herunder lære af feedback og supervision.

UNDERVISNINGENS FORM

Gruppeledelsen udformes ud fra et overordnet tema for gruppen og udføres gennem instruktion af musikterapeutiske spilleregler og verbale interventionsformer. Formen indeholder følgende elementer:

1. Opvarmningsøvelser (5-10 min)
2. Gennemarbejdningsøvelser, herunder én eller flere musikalske/musikdramatiske gruppeøvelser med psykodynamisk sigte (eller med et sigte der henter inspiration fra en anden terapitradition)
3. Der kan både anvendes aktive og receptive metoder, men der skal mindst være én aktiv gruppeøvelse (30–40 min)
4. Verbal refleksionsrunde (30–45 min)
5. Afslutningsøvelse (max 5 min)

Det er gruppelederens ansvar at forberede lokalet inden start (checke det tekniske udstyr, låst dør, skilt på døren, have lokalet indrettet til de pågældende aktiviteter), samt at instruere og varetage gruppeledelsen. Gruppelederen skal selv orientere sig i tid og afslutte efter 1½ time.

Gruppelederen evaluerer som den første gruppeledelsen i feedback runden. Gruppelederen skal her reflektere over instruktionsformen, aktiviteternes sammenhæng og progression, musikkens rolle i forløbet og egen formåen i lederrollen i forhold til at være i kontakt med den enkelte i gruppen samt med gruppen som helhed.

Gruppelederen skal også reflektere over sessions indhold og forløb i forhold til en psykodynamisk/terapiteoretisk forståelse, inklusiv overføring/modoverføring og resonansfænomener. Gruppelederen identificerer ligeledes, hvad hun/han primært vil have feedback på fra gruppedeltagerne ud over hvad de selv ønsker at give feedback på.

Alle gruppeledelser skal optages på video. Den pågældende gruppeleder medbringer et memory card/usbstick. Optagelsen tilhører gruppelederen og er et vigtigt redskab i udførelsen af rapporten. Video-optagelsen skal opbevares etisk forsvarligt i løbet af modulet. Efter rapportevaluering skal optagelsen slettes.

PRØVENS FORM OG INDHOLD

Hver studerende udformer en skriftlig rapport ud fra følgende punkter:

- terapiteoretisk tilgang
- kort resume af sessionen
- lederrollen herunder styreformer
- terapeutisk forholdemåde
- musikalske og verbale interventioner
- den studerendes egen oplevelse af udviklingen mod en identitet som gruppemusikterapeut (herunder beskrive og reflektere over sin erfaringsproces med vægt på egne ressourcer og udviklingspotentialer, ressourcer og arbejds punkter)

Rapporten skal være på min. 5 og max. 8 sider og skal afleveres til studiesekretæren senest 14 dage efter afsluttet modul. Der gives bedømmelsen efter 12-tals skalaen. Rapporten bedømmes af en intern censor.

KRAV TIL DEN STUDERENDE

Omfang og forventning

Modulet er på i alt 5 ECTS, hvilket svarer til omkring 135 timers arbejde for den studerende. Den studerende forventes at bruge ca. 30 timer til undervisning, 20 timer til forberedelse af egen session, ca. 25 timer til rapportskrivning og ca. 60 timer til at læse litteratur.

De studerendes indsats under kurset er mangfoldige og veksler i forhold til den funktion, de er tildelt i de enkelte lektioner.

Gruppelederen (den studerende) skal:

- forberede, gennemføre og evaluere en gruppeledelsessession af 90 min. varighed med en gruppe af 5 medstuderende (min. 3 medstuderende)
- forberede et skriftligt oplæg til gruppeledelsen som fremsendes til underviseren til kritiske kommentarer og spørgsmål før præsupervisionen
- være ansvarlig for lokalet og det tekniske udstyr der anvendes i gruppeledelsen
- arbejde med processen under gruppeledelsen og være åben overfor at arbejde med komplekse, uforudsigelige situationer og være deltagende i at finde relevante muligheder for den enkelte deltager
- reflektere over egen gruppeledelse som den første i runden, samt udpege temaer som alle skal give feedback på, ud over hvad de hver især ønsker at give feedback på
- på underviserens foranledning indgå i at afprøve en ny instruktions-, interventionsform i rollespilsform som en mulig del af evalueringen
- være ansvarlig for at bede underviseren om postsupervision hvis der er noget fra gruppeledelsen som ikke er forstået eller ikke kan bearbejdes uden supervision

Gruppedeltagerne skal:

- arbejde med autentisk materiale og give efterfølgende feedback ud fra et perspektiv, hvor gruppelederen betragtes som en kommende kollega (ikke som en fortsat gruppeterapeut)
- arbejde med den terapeutiske portefølje i forhold til egne ressourcer og udviklingspotentialer i forhold til gruppeterapeutiske metoder og teknikker.

Observatørerne skal:

- træne sig i at nedskrive relevante emner indenfor det tildelte fokus for observationen samt fremsætte sine iagttagelser på en konstruktiv måde til gruppelederen

NB: Der er tavshedspligt ud fra gældende etiske regler.

Video-optagelsen skal opbevares etisk forsvarligt i løbet af modulet og slettes efter rapportevalueringen er afsluttet.

LITTERATUR

- Ahonen, H. (2007). *Group analytic music therapy*. Barcelona Publishers.
- Beck, B. D. (2022). Psychodynamic-oriented music therapeutic group leading: A learning space with multiple levels of experience and reflection. I I. N. Petersen, C. Lindvang & B. D. Beck (Red.), *Resonant learning in music therapy* (s. 257-279). Jessica Kingsley Publishers.
- Beck, U., & Heinskov, T. (2011) *Ledelse og mentalisering. Psykodynamisk organisationspsykologi* bind II Hans Reitzels forlag. S. 175-196.
- Bruscia, K. (1987). *Improvisational models of music therapy*. C. Thomas. Kapitel 10, s.122-139 + Kap. 37, s. 533-557.
- Gardstrom, S. (2007). *Music therapy improvisation for groups: Essential leadership competencies*. Barcelona Publishers. Kap. 9: Verbal skills.
- Grocke, D. & Wigram, T. (2007). *Receptive Methods in Music Therapy*. London: Jessica Kingsley. Kap. 1-2.
- Karterud, S. (1999). *Gruppenanalyse og psykodynamisk gruppepsykoterapi*. Pax Forlag. Del 1,2 og 9.

- Lading, Å.H., & Jørgensen, B.A. (2010). *Grupper - om det kollektive bevidste og ubevidste dynamikker*. Frydendal.
- Metze, E. & Nystrup, J. (2004). *Samtaletræning – håndbog i præcis kommunikation*. Socialpædagogisk Bibliotek.
- Nielsen, J. & Sørensen, P. (red.) (2013). *Brug gruppen. Psykodynamisk gruppeterapi*. Hans Reitzels Forlag. Kap. 3-7, 11, 13 og 17.
- Pedersen, I.N. (2000). *Elementer i psykodynamisk gruppeledelse*. Arbejdspapir. Institut for Kommunikation, AAU.
- Pedersen, I.N. (2002). Self experience for music therapy students – Experiential training in music therapy as a methodology – a mandatory part of the music therapy programme at Aalborg University. I J. Th. Eschen (red.) *Analytical music therapy* (s. 168-189). Jessica Kingsley Publishers.
- Priestley, M. (1994). *Essays in Analytical Music Therapy*. Barcelona Publishers. Kapitel 4, 5 & 6, s. 37 – 66.
- Yalom, I.D., & Leszcz, M. (2005, 5. udgave). *The theory and practice of group psychotherapy*. Basic Books.

SUPPLERENDE LITTERATUR

- Amir, D., & Bodner, E. (2013). Music therapy students' reflections on their participation in a music therapy group. *Nordic Journal of Music Therapy*, 22(3), 1-31.
- Borczone, R.M. (1997). *Music therapy: Group vignettes*. Barcelona Publishers.
- Chodorov, J. (1992). *Danseterapi og dybdepsykologi. Fantasi i bevægelse*. Hans Reitzels Forlag.
- Falk, B. (2010). *At være der hvor du er - opmærksomhed, grænser og kontakt i den hjælpende samtale*. Nyt Nordisk Forlag.
- Elliott, R., Watson, J., Goldmann, R., & Greenberg, L. (2004). *Learning emotion focused therapy - The process-experiential approach to change*. American Psychological Association.
- Gendlin, E.T. (1994). *Fokusering - En selvhjælpsteknik*. Apostrof.
- Granum, M. (2010). *Fri improvisation i grupper*. Speciale i musikterapi, Institut for Kommunikation, Aalborg Universitet.
- Greenberger, D. (2008). *Følelser med fornuft - at styre hvad du føler ved at styre hvad du tænker*. Klim.
- Grønæk, M. (2009). *Vækstmodellen - vejen til den gode samtale*. Dafolo.
- Harris, R. (2010). *Lykkefælden - stop kampen - lev livet*. Dansk Psykologisk Forlag.

- Hart, S. (2012). *Neuroaffektiv psykoterapi med voksne*. Gyldendal Akademisk Forlag.
- Heinskou, T., & Visholm, S. (red.) (2004). *Psykodynamisk organisationspsykologi. På arbejde under overfladen*. Hans Reitzels Forlag. Kap. 3 & 10.
- Hellinger, B. (2005). *Kærlighedens skjulte symmetri - familierelationer*. Hans Reitzels forlag.
- Hostrup, H. (2009). *Gestaltterapi - indføring i gestaltterapiens grundbegreber*. Gyldendal Akademisk Forlag.
- Kim, S.-A. (2013). Stress reduction and wellness. I L. Eyre (red.), *Guidelines for music therapy practice in mental care* (kap. 23). Barcelona Publishers.
- Levine, P. (2012). *Den tavse stemme: Hvordan kroppens sprog kan opløse traumer og skabe velvære*. Hans Reitzels Forlag.
- Moreno, J. (1999). *Acting your inner music*. Barcelona Publishers.
- Ogden, P., Minton, K., & Pain, C. (2006). *Trauma and the body: A sensorimotor approach to psychotherapy*. (Norton Series on Interpersonal Neurobiology). Norton & co.
- Pellitteri, J. (2009). *Emotional processes in music therapy*. Barcelona Publishers.
- Rasmussen, S.M. (2010). *Introduktion til ACT - en brugsbog til klienten*. Dansk Psykologisk Forlag. Ryden, G., & Wallroth, P. (2010) *Mentalisering - at lege med virkeligheden*. Psykologisk forlag.
- Skov, V. (2009). *Kunstterapi*. Forlaget Marcus.
- White, M. (2006). *Narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk Forlag.
- van Deurzen, E., & Adams, M. (2012). *Eksistentiel terapi: En introduktion*. Hans Reitzels Forlag.